

VYSOČINA je pátý největší kraj v České republice. Díky zeměpisné poloze na rozhraní dvou historických zemí se na Vysočině setkává úrodná Morava s romantikou českých kopců. Tmavá pole Podýjí sousedí v jednom kraji s vrcholy Žďárských vrchů a Železných hor. Geografové vypočítali, že právě na území tohoto kraje, který zasahuje téměř rovnicennými polovinami do Čech i na Moravu, leží geografický střed republiky. Najdeme jej v obce Číhošť poblíž Ledče nad Sázavou. Oproti jiným krajům, jimž často dominuje velké město, zatímco na zbývajícím území nacházíme už jen menší sídla, je Vysočina osídlena mnohem pravidelněji. Pět srovnatelně velkých měst je zde rovnoměrně rozprostřeno a tvoří přirozená centra pro rozesté drobné obce i menší sídla o velikosti do 15 000 obyvatel, která jsou většinou správními městy.

Rozloha: 6796 m², devět procent celkové plochy České republiky. **Počet obcí:** 704. **Nejvyšší vrchy:** Javořice (837 m.n.m.), Devět skal (836 m.n.m.). **Počet obyvatel:** 515 411 (k 1. 1. 2009). **Hustota osídlení:** 75 obyvatel na km², třetí nejvyšší v porovnání s ostatními kraji. **Krajské město:** Jihlava (55 143 obyvatel k 1. 1. 2009)

SILNÁ Podnebí na Vysočině je příjemné, i když kraj patří k chladnějším regionům České republiky. To se odráží nejen v druhové skladbě jednotlivých místních ekosystémů, ale například i v lidových zvycích, nárocích na hospodaření v zemědělství nebo způsobu trávení volného času místních obyvatel.

O VZDĚLANOST SE NA VYSOČINĚ STARAJÍ DVĚ VYSOKÉ ŠKOLY (Vysoká škola polytechnická Jihlava a Západomoravská vysoká škola Třebíč) a dalších devět pracovišť vysokých škol z jiných krajů. Sám kraj je zřizovatelem 52 středních škol. K pozoruhodnostem patří, že na Vysočině najdeme 564 veřejných knihoven, což je v přepočtu na obyvatele dvojnásobek oproti republikovému průměru.

Z VYSOČINY POCHÁZÍ NAŠÍ VÝZNAMNÍ SPORTOVCI minulosti i přítomnosti. Mezi jinými třeba zlatá žďárská rychlobruslařka Martina Sáblíková, bratři Jaroslav a Jiří Holíkové, mnohonásobní hokejoví mistři světa, kteří se svými výkony a hokejovými nápady excelovali na havlíčkovobrodském ledě i stadionu jihlavské Dukly, či světová rekordmanka v běhu na krátkých a středních tratích Jarmila Kratochvílová z Golčova Jeníkova.

Z VYSOČINY PUTUJE DO KAŽDÉ DOMÁCNOSTI V REPUBLICĚ ELEKTRINA, jež tvoří celou pětinu celkové spotřeby. Přes rozdílné postoje veřejnosti k využívání atomové energie zůstává i dnes jaderná elektrárna Dukovany jedním z nejvý-

znamnějších domácích energetických zdrojů. V porovnání s jadernými elektrárnami po celém světě patří navíc k těm nejbezpečnějším.

ČISTÁ Vysočina je nečistším krajem České republiky. Prvenství si drží v čistotě ovzduší a tento ukazatel neustále vylepšuje. Vyhledávanou se stala značka Vysočina – regionální produkt, kterou získávají biopotraviny a místní speciality. Z Vysočiny pochází většina tuzemského hovězího a vepřového masa v biokvalitě a velká část podobně vyráběného medu, kozího mléka a kozích mléčných výrobků.

VYSOČINA MÁ MEZI KRAJI PRVENSTVÍ V CHOVU SKOTU. Pětina z celkového počtu krav se chová právě tady a tomu odpovídá i produkce mléka a masa. Lidé z celé republiky znají sýry ze Želetavy, přibyslavské Pribináčky a tradiční kostelecké uzeniny. A nakonec i jeden z oblíbených trvanlivých salámů nese název Vysočina. Zajímavostí je, že zrací sklepy v želetavské sýrárně jsou největší ve střední Evropě.

KAŽDÝ TŘETÍ ČESKÝ BRAMBOR VYROSTE NA VYSOČINĚ. Vysočina tak právem získala pověst bramborařského kraje. Bramborám se zde daří díky příznivým půdním podmínkám – lehké zemi s dostatkem vláhy. Havlíčkův Brod je sídlem bramborařského výzkumu a každoročně zde probíhají Bramborářské dny, doprovázené odbornými semináři i kulinařskými atrakcemi pro veřejnost. Oslavě brambor je věnována speciální slavnost, která v České republice nemá obdoby – dnes velmi populární každoroční Bramborobraní v Třebíči.

LIDÉ NA VYSOČINĚ SI VÁŽÍ SVÉHO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ. Snad právě proto se v Třebíči vyrábějí autobusy s alternativním plynovým pohonem, jenž je šetrný k přírodě, a v Jihlavě funguje rozvinutá síť trolejbusové dopravy. Kraj Vysočina se zasadil o masivní zpřístupnění internetu a moderních technologií širokým vrstvám obyvatelstva. Díky rozvinuté elektronické komunikaci mohou lidé a instituce omezit každodenní cestování, a ulehčit tak životnímu prostředí od intenzivní osobní dopravy.

JEDINEČNÁ Jako jediný z krajů se Vysočina může pochlubit hned třemi památkami zapsanými do Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Na jejím území najdeme také nejvýše položený úsek nejvytíženější české dálnice s nejvyšším dálničním mostem v ČR, geografický střed republiky, obec s nejdelším i nejkratším jednoslovným názvem, šikmou věž, největší věžní hodiny i nejvýše položené krajské město. Z hydrologického hlediska patří Vysočina k takzvané střeše Evropy. Přes její území prochází v délce přesahující sto kilometrů hlavní evropské rozvodí.

TELČSKÉ NÁMĚSTÍ A ZÁMEK jsou příkladem jedinečně dochované renesanční měšťanské architektury. Uzavřené náměstí s podloubími domů bylo zapsáno

do seznamu světového dědictví roku 1992. Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďaru nad Sázavou dokumentuje mimořádné tvůrčí schopnosti stavitele Jana Blažeje Santiniho a jeho smysl pro symboliku, koncentrovanou v minimalisticky pojaté architektuře. Ikonograficky řešená památka, považovaná za nejvýznamnější dílo českého gotizujícího baroka, se na seznam UNESCO dostala v roce 1994 jako první solitérní národní stavba. V roce 2003 se k předchozím dvěma památkám připojila trebičská románská bazilika sv. Prokopa a židovská čtvrť s více než stovkou domů, dvěma synagogami a hřbitovem. Židovská čtvrť je navíc jedinou židovskou památkou mimo území Izraele, která na Seznamu světového dědictví UNESCO figuruje.

POLOHA VE STŘEDU REPUBLIKY a s ním i středu Evropy předurčila, že se Vysočina stane důležitým dopravním uzlem. Kraj křížují evropské silnice a dálnice D1 spojující Prahu s Brnem. Dopravní zajímavostí Vysočiny je nejdelší česká funkční úzkokolejka z Obrataně na Pacovsku do Jindřichova Hradce a Nové Bystřice.

VYSOČINA JE ZDROJEM VODY PRO VELKOU ČÁST NAŠÍ REPUBLIKY. V kraji pramení řeky i potoky a prochází tudy hlavní evropské rozvodí mezi Černým a Severním mořem. Největší vodní nádrž v České republice Švihov (Želivka) dodává vodu nejen obyvatelům kraje, ale zásobuje domácnosti a podniky například i v hlavním městě Praze a dalších velkých městech středních Čech. Voda z Vířské přehrady (postavené v roce 1957) zásobuje obyvatelstvo severní a východní části kraje a z kohoutků teče i v největším moravském městě Brně.

ČINORODÁ Velké firmy zvučných značek, rodinné podniky se staletou tradicí i tisíce menších živnostníků jsou odrazem činorodosti současné Vysočiny. Řada nápadů a vynálezů z Vysočiny obohatila a zpříjemnila život lidem na celém světě. Šikovnost zdejších obyvatel můžeme dokumentovat například v Novém Městě na Moravě, kde sídlí nejstarší výrobce lyží u nás, producent s více než stoletou tradicí.

NA VYSOČINĚ VŽDY ŽILI ZRUČNÍ, VZDĚLANÍ A TVOŘIVÍ LIDÉ. Mezi těmi, kteří se zapsali do dějin, najdeme hudební skladatele, architekty, významné ekonomy, spisovatele, lékaře, biology, matematiky, jazykovedce, techniky a konstruktéry, vynálezce a odborníky v dalších oborech. Mnozí z nich předali jako univerzitní profesori své znalosti žákům nejen na Vysočině, a přispěli tak k rozvoji různých vědních odvětví. Další se zasloužili o pokrok v medicíně, obohatili lidstvo o průmyslové vynálezy nebo zkonstruovali stavby, které dodnes vzbuzují ve světě obdiv a respekt.

DÍKY VÝHODNÉ POLOZE A DOPRAVNÍ DOSTUPNOSTI KRAJE zde našla své působiště řada výrobních podniků a firem. Vysočina se i jejich zásluhou stala jedním z nejdynamičtějších se rozvíjejících krajů. Pracovní příležitosti zajišťují tisícům lidí vedle strojírenství a automobilového průmyslu i tradiční odvětví jako dřevařství, textilní výroba a v neposlední řadě potravinářství a hospodaření v zemědělství. Široká skladba oborů poskytuje Vysočině stabilitu. K významným zaměstnavatelům patří také samotný kraj, jenž provozuje školy, nemocnice, muzea a galerie, ústavy sociální péče a další instituce, které obyvatelům poskytují dů-

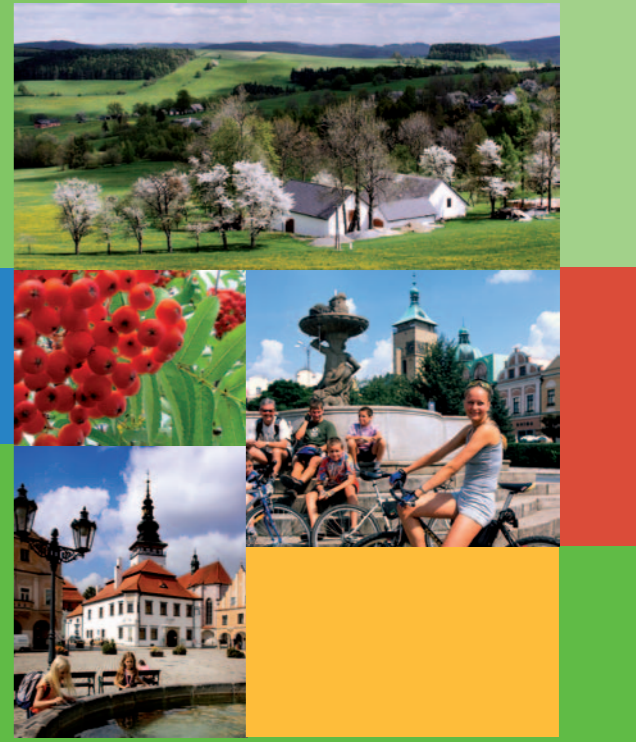

TENTO PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKOU UNÍ

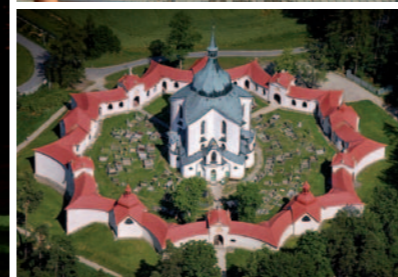
ležitě veřejné služby. V těchto příspěvkových organizacích zřizovaných krajem Vysočina pracuje více než 11 000 lidí.

VYSOČINA SE HLÁSÍ K MODERNÍM TECHNOLOGIÍM. Její silnou stránkou je intenzivní rozvoj informatiky a masové využívání internetu. Kraj vybudoval vlastní optickou síť RowaNet, jež umožnila rychlé a spolehlivé předávání dat ve veřejné správě a také nekomerční připojení k internetu pro obyvatele a návštěvníky měst na Vysočině. Rozvíjí výjimečný datový sklad, kde shromažďuje informace z mnoha oborů a s jejich pomocí je schopen vytvářet přesné analýzy pro důležitá rozhodnutí v dalším rozvoji. Za datový sklad získal kraj Vysočina cenu časopisu *Business World* Chytrý úřad.

Vysočina

PESTRÁ Na Vysočině dnes lidé nejen bydlí, vzdělávají se a pracují, ale také se baví, sportují a k pestrosti společenského života přispívají činnostmi v mnoha občanských sdruženích. Místní obyvatelé i četní návštěvníci si Vysočinu spojují s památkami, hudebními festivaly, lidovými slavnostmi, výstavami nebo mnohými přírodními krásami. Na území kraje najdeme stovky památek od známých hradů a zámků až po jedinečné venkovské stavby.

PŘÍRODNÍ PODMINKY NA VYSOČINĚ poskytují bohaté příležitosti k outdoorovým aktivitám. Na své si přijdou vyznavači zimních sportů nebo cykloturistiky stejně jako třeba vodáci. Lidé zde mohou k trávení volného času využívat možnosti, které jim přináší četná sportovní a kulturní zařízení ve městech. Na všich se dodnes dochovaly staré lidové zvyky, únorové masopusty, velikonoční pomlázky, letní slavnosti, lidové poutové veselice i adventní trhy. Chloubou Vysočiny je zručnost místních betlémařů, jejichž díla potěší oko nejednoho obdivovatele tradičního lidového řezbářství.

VYSOČINA ŽIJE MNOŽSTVÍM KULTURNÍCH AKTIVIT, z nichž některé mají dosah daleko za hranice kraje i celé naší vlasti. Příkladem jihlavský mezinárodní festival dokumentárních filmů, Hudební festival Petra Dvorského v Jaroměřicích či Prázdniny v Telči pravidelně vyhledávají návštěvníci z různých koutů Evropy.

TÉMĚŘ STO MUZEÍ, GALERIÍ, pamětních síní a přístupných hradů a zámků představuje Vysočinu od dávné historie až do současnosti v celoročních výstavách a trvalých expozicích. Na území kraje najdeme dvanáct národních kulturních památek, 25 městských a osm vesnických památkových rezervací a zón.

TRADIČNÍ Lidé na Vysočině žijí moderně, přesto dodnes neztratili kontakt se svými kořeny. Zejména na venkově to dokládají přetrvávající křesťanské tradice, na mnoha dalších místech zase nacházíme zřetelné stopy židovské kultury. Svědectví o své době nám podávají četné historické stavby, tradice, zvyky i dochovaná symbolika v architektuře.

JIHLAVA, Třebíč, Velké Meziříčí, Brtnice, Golčův Jeníkov, Chotěboř, Havlíčkův Brod, Světlá nad Sázavou, Polná, Třešť. Na těchto místech se dodnes dochovaly barvitě židovské čtvrti a hřbitovy. Bývalé synagogy v současnosti povětšinou

slouží jako kulturní a společenské sály, muzea nebo galerie. Smutnou, ale osobitě dramatickou a poučnou připomínkou židovské minulosti Vysočiny je takzvaná Polenská hilsneriáda, kterou mapuje muzeum v tamní synagoze.

KOSTELY TVOŘÍ DOMINANTU TĚMĚŘ KAŽDÉ OBCE. Na rozdíl od mnohých jiných regionů však o nedělich a svátcích a často i ve všedních dnech nezejí na Vysočině prázdnotou. Lidé se zde k církvi aktivně hlásí, podle statistik je 47 procent obyvatel kraje věřících. K tradici už patří například velké pašijové hry farníků ze Žďáru nad Sázavou a mnohé jiné akce (například poutě, procesí) po celém kraji. Snad proto se mezi jeho obyvateli vžil rčení: *Pánbůh má Vysočinu rád.*

ŽIVÁ Vysočina je příkladem důmyslného spojení přírodních podmínek, historického dědictví a píše předků i současných obyvatel kraje. S Vysočinou je pojí láska k domovu, úcta k životnímu prostředí a zodpovědnost vůči příštím generacím. Jsou to lidé, kteří svými nápady, schopnostmi a pracovitostí přivedli region na rozhraní Čech a Moravy k prosperitě a všeobecnému pozitivnímu růstu.

VYSOČINA JE ZDRAVÝM KRAJEM, říkají statistiky. Podle nich se zde lidé dožívají v průměru vyššího věku než v jiných částech České republiky (je to přibližně 77 let). O zdraví obyvatel se na Vysočině stará především pět krajských nemocnic, jež kraj jako zřizovatel dovedl k vysoké odborné úrovni i hospodářské prosperitě. Lékařská péče je velmi dobře zajištěna i na dalších místech (například Nemocnice sv. Zdislavy), kde je zdravotnictví v privátních rukou, včetně místních nemocnic. Jako první z krajů se Vysočina přihlásila k evropskému projektu Zdravé město – zdravý kraj a vede si v něm nadmíru dobře.

EMISEMI NEZASAŽENÉ LESY VYSOČINY jsou snem každého houbaře. V regionu najdeme dvě chráněné krajinné oblasti – Žďárské vrchy a Železné hory – a také devět přírodních parků a 170 maloplošných chráněných území. Botanicky bohatá a různorodá Vysočina je domovem mnoha vzácných rostlin, například rosnatky okrouhlohlísté či vstavačů. U Třebíče se rozkládá Mohelenská hadcová step – naše největší stepní lokalita s typickou flórou i faunou. Její přírodní jedinečnost má přinejmenším středoevropský dosah.

NA VYSOČINĚ SE NARODILA ŘADA LIDÍ, JEJICHŽ JMÉNA JSOU DNES ZNÁMA I DALEKO ZA HRANICEMI NAŠÍ VLASTI. Další významné osobnosti, které se zapsaly do českých i světových dějin, si Vysočinu zvolily za svůj domov nebo zde strávily alespoň část života. Za všechny si připomeňme několik nejznámějších jmen: jsou jimi architekt Jan Blažej Santini Aichl, skladatel a houslista Jan Václav Antonín Stamic, skladatel a dirigent Gustav Mahler, básník a spisovatel Jan Zahradníček, básník a spisovatel Jakub Deml, básník, překladatel a grafik Bohuslav Reynek, spisovatel Jaroslav Hašek, básník a novinář Karel Havlíček Borovský, literát a vydavatel Josef Florian, spisovatel Franz Kafka, básník a prozaik Antonín Sova, malíř a ilustrátor Otakar Štáfl, skladatel Vítězslav Novák, spisovatel a redaktor Ignát Herrmann, spisovatelka a sběratelka lidového umění Františka Stránecká, básník a spisovatel Otakar Březina, malíř, grafik a ilustrátor Jan Zrzavý, spisovatelé a dramatici Alois a Vilém Mrštíkovi, farář, který napsal první českou původní autorskou pohádku, Jan Karafiát, architekt a designér Josef

Hoffmann, technik a vynálezce Erich Roučka, ekonom a politolog Josef Alois Schumpeter či matematik, kněz a filozof Bernard Bolzano.

PŘÁTELSKÁ Zdravé rodinné a sousedské vztahy i společenské tradice se na Vysočině nevytratily ani s nástupem souběžného moderního způsobu života. Ten přinesl do měst výraznou nabídku služeb, na venkově se zase projevuje harmonickou péčí o životní prostředí či rozvojem ekologicky nezávadného hospodaření. Díky podpoře Fondu Vysočiny i Evropské unie nacházejí na trhu uplatnění i tradiční regionální výrobky a produkty.

VYSOČINA STOJÍ ZA NÁVŠTĚVU: 20 přístupných hradů a zámků, dva kláštery, 37 naučných stezek, 2700 kilometrů pěších tras, 2400 kilometrů cykloturistických tras, 30 zimních sjezdových areálů, 200 kilometrů udržovaných lyžařských běžeckých stop, pět lanových center, 180 koňských stanic a sedm rozhleden. Podmínky pro vodáky poskytují například řeky Sázava, Jihlava, Oslava, Rokytná nebo Svratka.

ORIGINÁLNÍ KUCHYNĚ, ve které lze najít české a moravské i německé vlivy s příměsí venkovské tradice a improvizace. Tak se dá charakterizovat strava mnoha generací na Vysočině, jež chutná a vzbuzuje úctu a obdiv k místním kuchařkám a kuchařům. Lidé se po léta učili do svého jídelníčku mistrně zařazovat typické místní produkty, dary země a plody svého každodenního hospodaření. Milovníci piva vyhledávají vyhlášené speciality z Vysočiny: dalešické Postřižinské pivo, přírodní Bernard z Humpolce, originální premonstrátský mok ze želivského kláštera Kloster Bier a řadu dalších proslulých místních značek.

RODINNÁ SOUDRŽNOST zůstává na Vysočině stále vysoce respektovanou tradiční hodnotou. Svědčí o tom i statistika rozvodovosti, která zde vykazuje v porovnání s ostatními kraji jedny z nejnižších čísel. Rozvětvená příbuzenstva často udržují blízké kontakty a v duchu tradic po celý rok využívají sváteční příležitosti a slavnosti k návštěvám a setkávání. Vysočina se také přihlásila k rozsáhlému projektu rodinných pasů, které rodinám s dětmi svého každodenního času při nákupech i návštěvách zařízení pro volný čas.

NAŠE Vysočina je výborným místem pro život. Lidé se zde dožívají vyššího věku v nejmístějším životním prostředí, nezaměstnanost je dlouhodobě pod republikovým průměrem a mzdy rostou v porovnání s ostatními kraji nejrychleji. Vysočina je také krajem nejbezpečnějším. Je místem, kde se dá dobře žít, pracovat nebo podnikat a kde budete vítáni při svých cestách za poznáním a odpočinkem.

VYSOČINA SE ROZKLÁDÁ UPROSTŘED ČESKÉ REPUBLIKY mezi dvěma nejvýznamnějšími městy Prahou a Brnem a tvoří svorník Čech a Moravy. Je ideálním místem k setkávání. Z Vysočiny máte také nejbliže ke všem dvanácti památkám

UNESCO v republice. Jejich geometrický střed leží (dle stavu v roce 2008) v katastru obce Měřín.

NA VYSOČINĚ SE MŮŽETE CÍTIT BEZPEČNĚ. Dlouhodobé statistiky ukazují, že na jejím území dochází v porovnání s ostatními kraji ke spáchání nejnižšího počtu trestných činů. Na Vysočině nebyly zaznamenány výskyty plošných povodní ani jiných mimořádných živelních pohrom.

VYSOČINA JE STÁLE VYHLEDÁVANĚJŠÍ DESTINACÍ nejen pro poznávací turistiku, ale i pro turistiku rekreační a rodinnou. Nabízí množství témat a cílů, které jsou ideální pro celou rodinu, oplývá neporušenou přírodou a láká svou dostupností. Čisté lesy poskytují bohaté příležitosti houbařům.

Zajímavosti Šikmou věž má kostel sv. Jakuba v Telči (vychýlení 48 cm). • Největším rybníkem Vysočiny je Velké Dářko (206 ha). • Rozsáhlou sbírku dýmek najdeme v Muzeu Vysočiny v Třebíči. • V zámeckém parku v Kamenici nad Lipou roste památná lípa, jejíž stáří se odhaduje na 600 až 800 let (údajně byla zasazena v roce 1248). • Nejstarším stromem v České republice je tis červený ve Vilémovicích na Havlíčkovobrodsku, kterému odborníci střízlivým odhadem přisuzují 850 let; některé odhady tvrdí, že stáří stromu daleko přesahuje tisíc let. • Kuriozitou je pomník nejslavnějšímu přistěhovalci, který nikdy neexistoval. Postavili ho v Humpolci na základě proslulé věty z českého filmu Marečku, podejte mi pero: Hliník se odstěhoval do Humpolce. • Nejmenší český hřbitov je v Hluboké na Náměšťsku. Jeho vnitřní plocha čítá 102 m² a nalézá se zde sedm hrobů. • Nejstarší zvon na Vysočině (a druhý nejstarší v Čechách) je součástí chrámu Nanebevzetí Panny Marie v Havlíčkově Brodě. Zvon Vilém byl odlit nepravděpodobněji již v 1. polovině 14. století. Průměr zvonu činí 1,47 m, výška 1,25 m a odhadovaná hmotnost 1900 kg. • Věžní hodiny na městské věži při kostele sv. Martina v Třebíči jsou největší v České republice i na evropském kontinentě. Čtyři smaltované číselníky mají průměr 550 cm. • Nádrž přehrady Švihov na řece Želivce je naší největší vodárenskou nádrží. Má rozlohu 1670 ha, hloubku 55,7 m a pojme 298,3 milionu m³ vody. • Jediný větrný mlýn na Vysočině stojí v Třebíči. Byl postaven v roce 1825 a sloužil k mletí smrkové kůry na tříso pro potřeby koželužských dílen v Borovině. • Dálniční most Vysočina u Velkého Meziříčí je ojedinelý svými rozměry, výškou nad terénem i způsobem provedení. Nosnou konstrukci tvoří dva ocelové nosníky o celkové váze 6000 tun. Pilíře jsou betonové. Výška mostovky je 76 metrů, délka přemostění činí 425 metrů. • Eš na Pacovsku je obec s nejkratším názvem u nás, naopak nejdelší jednoslovné pojmenování nesou Prostředkovice na Jihlavsku. • Jediné české muzeum knihy najdeme ve Žďáru nad Sázavou. • Nejstarší moravskou rozhlednou je Babylon u Náměště nad Oslavou (1831). • V Kralicích na Třebíčsku sídlí ojedinelý památník Bible kralické. • První českou operu napsal František Václav Mlýna. Jmenuje se *O původu Jaroměřic* a poprvé se hrála roku 1730 na zámku v Jaroměřicích nad Rokytnou. • Nejvyšší český monolit, takzvaný Plečnikův obelisk na Pražském hradě (15,41 m), vznikl z mrakotínkové žuly. • Prvním českým politickým deníkem byly *Národní noviny*, které od 5. dubna 1848 vydával rodák z Vysočiny Karel Havlíček Borovský. • Fárův dům nebo Drechslerova vila z let 1912–1913 v Pelhřimově jsou ojedinelými kubistickými stavbami architekta Pavla Janáka. • Druhé nejrozsáhlejší městské podzemí v České republice bylo vybudováno pod Jihlavou. • V Pelhřimově se stékají vody z celé planety v rámci projektu Muzea rekordů a kuriozit. Od zahájení pokusu o rekord v roce 2005 přiteklo pomocí obřího trychtýře do pelhřimovské říčky Bělá již 676 vzorků ze 65 zemí.

Fotografie: Předchozí strana – Románská bazilika sv. Prokopa v Třebíči; zákoutí řeky Doubravy; barokní zámek v Jaroměřicích nad Rokytnou; Martina Sábliková, rychlobruslařská mistryně světa a Evropy, na vernisáži výstavy fotografií ve Žďáru nad Sázavou; zručné ruce řezbáře – betlémaře; hrad Rokštejn; turisté na historickém náměstí v Telči; vodní nádrž na řece Želivce; krajina u Okříšek
Tato strana – krajina u Bystřice nad Pernštejnem; moderní koupaliště v Havlíčkově Brodě; Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáru nad Sázavou; Náměstí v Jihlavě (radnice a Kostel sv. Ignáce z Loyoly); výhled do okolí z Pasecké skály

Vydal: Krajský úřad kraje Vysočina v roce 2009. **Vydání:** první. **Počet výtisků:** 175 000 **Grafické zpracování:** Studio Elmar. **Tisk:** Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s. **Fotografie:** Ing. Vladimír Kunc, Luboš Pavlíček, Studio Elmar
NEPRODEJNÉ
Krajský úřad kraje Vysočina
Žižkova 57, 587 33 Jihlava, Česká republika
Tel.: 564 602 111; fax: 564 602 420
E-mail: posta@kr-vysocina.cz; internet: www.kr-vysocina.cz